

TC-OP-85-5

Centrum

/ryc / Układ pałacu czerniawczyckiego powtórzony został w Antoninach, w myśliwskim pałacu, projektu Schinkla z roku 1834 /ryc /. Bezpośrednim nawiązaniem do form Palladia są klasycystyczne pałace w Królikarni /1786/ i w Lubostro-
niu /1800/. Pałac w Królikarni /ryc /, podbudowany obszernym tarasem, na cyplu wysokiej skarpy, górował nie tylko nad nisko położonym ogrodem, ale nad całą okolicą. Podobnie pa-
łac w Lubostroniu /ryc /, znajdujący się na lokalnej wynios-
łości, stanowił centralny akcent architektoniczny dla obszernego, krajobrazowego ogrodu.

Klasycyzm wprowadza, jako odpowiednik renesansowej loggii, - kolumnadę. Bywają one proste, łączące dwa boczne ryzality pałacu /ryc /, tworzą portyki /ryc / lub zamknięcie owalnych, bądź też kolistych salonów ogrodowych /ryc /. Pałac Łazienkowski, położony w środku ogrodu, posiada dwie kolumnady, których układ wiąże się ze stronami świata i wynikającą stąd różnicą nasłonecznienia: od południa portyki kolumny ustawione są na tle głębokiego podcienia /ryc /, podczas gdy fasada północna posiada płaski portyk /ryc /. Analogiczny układ ma budynek odwachu w Łazienkach /ryc /. Kolumnowy portyk staje się na przełomie XVIII i XIX stulecia powszechnie stosowanym motywem architektonicznym dworów ziemiańskich, który z czasem przybrał cechy motywu narodowego /ryc i /.

TC-OP-85-5

Epoka romantyzmu w sztuce ogrodowej wycisnęła wybitne piętno na architekturze pałacowej i dworskiej. Sentymentalny kult dla gotyckiego średniowiecza przejawiał się w powszechnym, a często naiwnym dążeniu, do wskrzeszenia tych form, jako pewnego rodzaju próbą przeciwstawienia się kosmopolitycznym motywom klasycyzmu i nawiązania do rodzimych tradycji.

Jedną z wcześniejszych inwencji w tym zakresie było zastosowanie motywu ruiny ^{średniowiecznej} ~~gotyckiej~~ w elewacji ogrodowej skrzydła pałacowego w Wilanowie, przez Aignera w roku 1806, t.zw. "Galerii gotyckiej" /ryc /. W pierwszej połowie XIX wieku powstają liczne neogotyckie zamki, wznoszone bądź na murach dawnych średniowiecznych, renesansowych lub wczesnobarokowych zamków np. w Kórniku /ryc /, Kamieńcu /ryc /, Celejowie /ryc /, Zatorze /ryc /, bądź też jako budowle zupełnie nowe: Dowspuda /ryc /, Opinogóra /ryc /, ~~XXXXXXXXXXXX~~ i wiele innych. Malowniczy zespół neogotyckich zabudowań mieszkalnych i gospodarczych powstaje w Młoszowej, gdzie do dekoracji murów użyte zostały oryginalne fragmenty architektoniczne i rzeźbiarskie, gotyckie i renesansowe /ryc /.

koracji murów użyte zostały oryginalne fragmenty architektoniczne i rzeźbiarskie, gotyckie i renesansowe /ryc /.